

ШЕХТЕР Сергій*

ад'юнкт кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ

03035, пл. Солом'янська, 1, м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-1266-7232>

Проблемні питання об'єктивної сторони незаконного переправлення осіб через державний кордон України

Анотація. У процесі становлення України як правової та демократичної держави, а також в умовах активізації євроінтеграційних процесів актуальності набувають питання ефективної кримінально-правової протидії транскордонній злочинності, зокрема незаконному переправленню осіб через державний кордон України. Дослідження присвячене комплексному аналізу об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 332 Кримінального кодексу України, з огляду на сучасні виклики й тенденції правозастосування. У статті окреслено зміст суспільно небезпечного діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони, визначено багатоманітність її вияву, що охоплює безпосереднє незаконне переправлення осіб через державний кордон України, організацію такого переправлення, керівництво відповідними діями та сприяння їм шляхом надання порад, вказівок, засобів або усунення перешкод. Увагу спрямовано на характеристику факультативних ознак об'єктивної сторони, зокрема способу, місця, часу, обстановки вчинення кримінального правопорушення та встановленню причинового зв'язку між діянням і його наслідками. На підставі аналізу судової практики та доктринальних підходів обґрунтовано, що склад цього кримінального правопорушення має усічений характер, а кримінальна відповідальність організатора або керівника може наставати незалежно від фактичного перетинання державного кордону особами, щодо яких здійснювали організаційні чи забезпечувальні дії. Встановлено, що законодавча конструкція норми зумовлює підвищені вимоги до доведення змісту організаційної діяльності та меж кримінально караного сприяння. Виявлено типові проблеми правозастосування, пов'язані з тлумаченням форм сприяння, розмежуванням організації та керівництва, а також визначенням моменту закінчення кримінального правопорушення й обсягу відповідальності окремих співучасників, що зумовлює необхідність уточнення конструктивних ознак об'єктивної сторони та розроблення єдиних підходів до їх застосування з метою забезпечення юридичної визначеності та стабільності судової практики. Отримані результати можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях і правотворчій діяльності для вдосконалення законодавчої техніки та підвищення ефективності кримінально-правової протидії незаконній міграції.

Ключові слова: об'єктивна сторона; діяння; організація; сприяння; керівництво; пособництво; переправлення осіб; державний кордон України.

Історія статті:

Отримано: 19.03.2026

Прийнято: 30.04.2026

Опубліковано: 29.05.2026

Рекомендоване посилання:

Шехтер С. Проблемні питання об'єктивної сторони незаконного переправлення осіб через державний кордон України. *Наука і правоохорона*. 2026. Вип. 2 (72). С. 248–255. DOI: 10.33270/05267202.26

*Відповідальний автор

© Шехтер С., 2026. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Вступ

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України є одним із найбільш суспільно небезпечних виявів транскордонної злочинності, що посягає на встановлений порядок охорони державного кордону, міграційну безпеку та публічні інтереси держави.

Таким діянням слід вважати переправлення або спробу переправлення особи будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон України, у пунктах пропуску без належних документів, за документами, що містять недостовірні відомості, або без дозволу компетентних органів влади (Харченко, 2024).

Матеріали та методи

Актуальність дослідження зазначеної проблематики зумовлена як розширенням масштабів незаконної міграції, так й ускладненням способів учинення відповідних кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану та активізації інтеграційних процесів України з Європейським Союзом (Lapkin, 2025).

Відповідно до ст. 2 КК України¹, підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбачений кримінальним законом (Pavlichenko, & Boboshko, 2023). Об'єктивна сторона є одним із чотирьох обов'язкових елементів складу кримінального правопорушення та відображає його зовнішню сторону – суспільно небезпечне діяння (дію або бездіяльність), суспільно небезпечні наслідки, причиновий зв'язок між ними, а також факультативні ознаки: спосіб, засоби, місце, час й обстановку вчинення (Arsentiev, 2022).

Без встановлення об'єктивної сторони неможливо стверджувати про наявність кримінально-правового посягання, оскільки саме через зовнішній вияв поведінки особи відбувається посягання на охоронюваний об'єкт, формується зміст суб'єктивної сторони та визначається коло суб'єктів відповідальності. Д. А. Гончарук (2023) зазначає, що ознаки об'єктивної сторони зумовлюють ступінь суспільної небезпечності вчиненого, адже діяння оцінюють з огляду на конкретні умови місця, часу й обстановки його вчинення. У низці складів злочинів саме ці обставини мають головне значення для встановлення кримінальної протиправності діяння або впливають на кваліфікацію та міру кримінальної відповідальності.

У зв'язку з цим дослідження особливостей об'єктивної сторони незаконного переправлення осіб через державний кордон України має не лише теоретичне, а й значне практичне значення. Чітке визначення її конструктивних і

кваліфікуючих ознак є необхідною умовою правильної кримінально-правової кваліфікації, відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень і забезпечення єдності правозастосовної практики.

Результати й обговорення

У структурно-функціональному вимірі об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення є елементом, який конкретизує зовнішній вияв суспільно небезпечного посягання та висвітлює його фактичний зміст. Саме через об'єктивну сторону визначають характер кримінально протиправного діяння, його суспільно небезпечні наслідки, спосіб, місце, час, обстановку вчинення, а також засоби чи знаряддя реалізації злочинного наміру (Riamzina, 2024).

Досліджуючи об'єктивну сторону кримінального правопорушення, як зовнішню характеристику процесу його вчинення, необхідно враховувати, що вона є «зовнішньою» лише для суб'єктивного, психологічного змісту діяння. Цей бік суспільно небезпечного діяння одночасно є внутрішньою характеристикою для механізму злочинного посягання на охоронюваний об'єкт, оскільки відображає його внутрішню структуру та взаємодію ознак, що його утворюють.

Необхідно також зауважити, що в об'єктивних ознаках виявляються як фактичні, так і соціальні властивості кримінального правопорушення, передбаченого ст. 332 КК України, передусім його суспільна небезпечність. Характер діяння, спосіб його вчинення, місце, час, обстановка вчинення кримінального правопорушення, тяжкість суспільно небезпечних наслідків, що настали, є найважливішими показниками суспільної небезпечності як соціальної властивості кримінального правопорушення (Havrik, & Demchuk, 2022).

У зв'язку з цим об'єктивні ознаки діяння враховують передусім під час вирішення питання про криміналізацію певних діянь, тобто під час визнання їх кримінально протиправними й караними законодавцем. Крім того, тяжкість наслідків, спосіб учинення кримінального правопорушення визначають суворість покарання, встановленого в санкціях статей Особливої частини КК України.

У певному сенсі об'єктивна сторона кримінального правопорушення – це «серцевина» кримінально протиправного діяння. Саме в її зовнішній стороні насамперед об'єктивується суспільна небезпечність цього діяння. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення в кримінальному законі відображає стан (спрямованість) й «обсяг» кримінальної репресії в державі загалом (Yermak, 2025).

Усі ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення, з огляду на їх опис (закріплення) в диспозиціях статей Особливої частини КК України, можна поділити на дві групи: обов'язкові (необхідні) і факультативні (Yavorskyi, 2024).

¹ Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2341-14#Text>

До обов'язкових ознак належить діяння у формі дії або бездіяльності. Без діяння, конкретного акта суспільно небезпечної поведінки людини не може бути вчинено жодне кримінальне правопорушення. Діяння завжди або безпосередньо зазначають у диспозиції статті Особливої частини КК України або однозначно впливає з її змісту, отже, завжди є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Тому встановлення ознак такого діяння (дії чи бездіяльності) є обов'язковим у кожному кримінальному провадженні (Ногун, 2023).

До факультативних ознак належать: суспільно небезпечні наслідки, причиновий зв'язок між діяннями й суспільно небезпечними наслідками, місце, час, обстановка, спосіб і засоби вчинення кримінального правопорушення. Ці ознаки як такі, що фактично притаманні кримінальному правопорушенню як явищу реальної дійсності, не завжди вказують у законі як ознаки конкретного складу кримінального правопорушення (Arsentiev, 2022).

Правовою основою суспільної обумовленості незаконного переправлення осіб через державний кордон є положення, які встановлені ст. 2 Конституції України¹, відповідно до якого суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах наявного кордону є цілісною і недоторканною (Havrik, & Demchy, 2022).

Поняття державного кордону визначено в ст. 1 Закону України «Про державний кордон України»², яким вважають лінію і вертикальну поверхню, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України – суші, вод, надр, повітряного простору. Питання делімітації та демаркації державних кордонів вирішують на міждержавному рівні.

Відповідно до ч. 1 ст. 332 КК України³, об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення виявляється в: 1) незаконному переправленні осіб через державний кордон України; 2) організації незаконного переправлення осіб через державний кордон України; 3) керівництві такими діями; 4) сприянні їх вчиненню порадами, вказівками, наданням засобів або усуненням перешкод (Riamzina, 2024).

Отже, законодавець сконструював диспозицію норми як багатоформну, що передбачає кримінальну відповідальність як за безпосереднє здійснення незаконного переміщення осіб через державний кордон, так і за інші види активної поведінки, спрямованої на забезпечення реалізації такого посягання (Kovalov, 2025).

Варіативність способів учинення кримінального правопорушення за ст. 332 КК України зумовлює необхідність детального аналізу кожної форми окремо. Першою та найбільш суспільно небезпечною серед них є організація незаконного переправлення, яка за змістом охоплює планування діяння, пошук і добір осіб, які переправлятимуть через кордон, об'єднання зусиль та ресурсів, розподіл ролей між учасниками кримінального правопорушення або здійснення безпосереднього керівництва діяльністю, спрямованою на незаконне переправлення цими особами через державний кордон України, або на безпосереднє їх переправлення через державний кордон України.

Організація вчинення кримінального правопорушення полягає в залученні співучасників всіх видів (виконавців, підбурювачів, пособників, інших організаторів) або лише одного з них організатором, який відрізняється від інших учасників насамперед ініціативою, виявленою під час підготовки до кримінального правопорушення, активною участю в розробленні плану спільної діяльності та можливою активною участю у кримінально протиправному делікті, вчиненому групою (Terletskyi, 2025).

Організація означає керівництво підготовленням конкретного кримінального правопорушення, що охоплює: 1) підшукування та залучення учасників у спільну діяльність з підготовки та вчинення кримінального правопорушення; 2) визначення об'єкта кримінально протиправного посягання; 3) розподіл між співучасниками функціональних обов'язків (ролей); 4) розроблення плану вчинення кримінального правопорушення та інструктування учасників кримінального правопорушення; 5) визначення місця, часу, засобів, способів вчинення кримінального правопорушення; 6) створення сприятливих умов для його вчинення; 7) забезпечення учасників зняряддями та засобами вчинення кримінального правопорушення; 8) спрямування спільних зусиль на його вчинення; 9) розроблення заходів з приховання зняряддів і слідів кримінального правопорушення, а так само цінностей, одержаних кримінально протиправним шляхом тощо (Palko, 2025).

Керівництво незаконним переправленням осіб через державний кордон України слід тлумачити як активні дії із забезпечення переправлення (розподіл конкретних обов'язків і конкретних дій, віддання певних команд, настанов, інструктаж учасників тощо). Керівник кримінального правопорушення – це особа, яка очолює кримінально протиправне посягання під час його здійснення (Lutsenko, 2024). На цьому етапі діяльність організатора полягає в наданні вказівок співучасникам, координуванні їхніх дій, контролі за їх виконанням, відволіканні уваги людей і представників правоохоронних органів тощо. Керування вчиненням кримінального правопорушення передбачає спрямування зусиль інших

¹ Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 № 254к/96-ВР. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>

² Про державний кордон України : Закон України від 4 листоп. 1991 р. № 1777-XII. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>

³ Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2341-14#Text>

співучасників на безпосереднє виконання кримінального правопорушення або забезпечення такого виконання. Від решти співучасників організатор відрізняється тим, що він об'єднує, спрямовує, контролює кримінально протиправні дії інших співучасників (Terletskyi, 2025).

Відмінність керівництва від його організації полягає в тому, що керівництво можливе виключно під час або перед початком переправлення осіб через державний кордон. Організатором і керівником переправлення осіб через державний кордон може бути одна особа. Якщо ж одна особа здійснювала організаторські дії, а інша – за погодженням із нею безпосередньо керувала переправленням, їхні дії підлягають кваліфікації за ч. 2 ст. 332 КК України як вчинені за попередньою змовою групою осіб (Lutsenko, 2023).

Відповідно до ч. 5 ст. 27 КК України¹, пособник – це особа, яка порадами, вказівками, наданням засобів чи знарядь або усуненням перешкод сприяла вчиненню кримінального правопорушення іншими співучасниками, а також особа, яка заздалегідь обіцяла переховати особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, знаряддя чи засоби вчинення кримінального правопорушення, сліди кримінального правопорушення чи предмети, одержані кримінально протиправним шляхом, придбати чи збути такі предмети, або в інший спосіб сприяти приховуванню кримінального правопорушення. У цьому визначенні пособництва передбачені способи та засоби надання допомоги в учиненні кримінального правопорушення. Ці способи та засоби можуть бути як фізичними (матеріальними), так й інтелектуальними (психічними), тому наука розрізняє інтелектуальне та фізичне пособництво.

Як завершальний елемент багатоформної конструкції диспозиції законодавець виокремлює сприяння незаконному переправленню осіб через державний кордон України, який за своєю суттю є видом пособництва, передбаченого ч. 5 ст. 27 КК України². Водночас ідеться про його спеціальний різновид. Таке сприяння, яке полягає в наданні порад, вказівок, засобів або усуненні перешкод, може мати інтелектуальний або фізичний характер.

З огляду на змістову неоднорідність такого сприяння, його доцільно розглядати крізь призму окремих різновидів залежно від характеру відповідних дій, зокрема: інтелектуальне сприяння виявляється у вигляді порад або вказівок щодо місця, часу, способу або обстановки вчинення кримінального правопорушення. Порада – це пропозиція, як діяти за певних обставин, натомість вказівка є керівною настановою.

Натомість фізичне сприяння полягає в наданні засобів чи знарядь або усуненні перешкод для вчинення кримінального правопорушення.

Засобами вчинення кримінального правопорушення є предмети, документи і пристосування, які полегшують його вчинення (підроблений закордонний паспорт тощо). Водночас знаряддями вчинення кримінального правопорушення є різноманітні предмети, які безпосередньо застосовують для вчинення злочинних діянь (наприклад, човен для перетинання державного кордону по воді).

Зазначені засоби та знаряддя можуть використовувати в процесі безпосереднього переправлення осіб, що своєю чергою може здійснюватися пішки суходолом; за допомогою підкопу під державним кордоном; водоймою вправ; через повітряний простір тощо. Для переправлення можуть застосовувати різноманітні технічні засоби – автомобілі, човни, катери, акваланги, повітряні кулі, мотодельтаплани, легкомоторні літаки тощо (Dzhuzha, Vasylevych, & Siuravchuk, 2025).

Поряд із наданням засобів і знарядь фізичне сприяння може виявлятися і в усуненні перешкод, яким слід вважати ліквідацію будь-яких обставин, що заважають вчиненню цього кримінального правопорушення, наприклад, відключення або невключення сигнальної мережі електронного струму, пошкодження охоронного пристрою тощо.

Водночас фізичне сприяння може полягати як в активних діях (наприклад, передача зброї виконавцю кримінального правопорушення), так і в бездіяльності, коли особа умисно не виконує покладеного на неї спеціального обов'язку з відвернення кримінального правопорушення.

Сукупність форм участі в незаконному переправленні осіб через державний кордон України обумовлює підвищену суспільну небезпечність такого діяння, що відображається у специфіці конструкції відповідного складу кримінального правопорушення (Hanba, Radchenia, & Ivashkova, 2025). По-перше, організаторська діяльність і керівництво нею визнають закінченими кримінально караними діями незалежно від фактичного переправлення осіб через державний кордон, що відповідає концепції усиченого складу кримінального правопорушення. По-друге, особи, які безпосередньо здійснюють незаконне переправлення або сприяють йому шляхом надання порад, вказівок, засобів чи усунення перешкод, розглядають як виконавці кримінального правопорушення (Honcharuk, 2023).

Постановою ККС ВС від 16 грудня 2025 року у справі № 714/1508/22³ Суд виснував, що для наявності в діях організатора закінченого складу

¹ Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2341-14#Text>

² Там само.

³ Постанова ККС у складі ВС від 16 груд. 2025 р. у справі № 714/1508/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132692283>

незаконного переправлення осіб через державний кордон України (ст. 332 КК України) не є обов'язковим факт перетину кордону особою, яка, згідно з планом, мала його перетнути. У кримінальному провадженні № 51-2413км25 суди попередніх інстанцій визнали винуватим і засудили обвинуваченого за ч. 1 ст. 332, ч. 3 ст. 369 КК України за те, що він організував незаконне переправлення свого сина через державний кордон України та надав начальнику відділення дільничних інспекторів прикордонної служби неправомірну вигоду в розмірі 70 498 грн за сприяння йому та його синові в незаконному перетині державного кордону поза встановленими пунктами пропуску. У касаційній скарзі захисник заперечував висновки судів попередніх інстанцій про доведеність вини обвинуваченого, зокрема у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 332 КК України.

Залишаючи без змін рішення судів попередніх інстанцій, Верховний Суд зауважив, що незаконне переправлення осіб через державний кордон України – це дії особи, які полягають у забезпеченні перетинання (перевезення, переведення) державного кордону України іншими особами. Організація такого незаконного переправлення – це дії особи щодо розроблення планів, визначення місця, часу незаконного переправлення, пошуку співучасників, створення організованої групи, її фінансування, озброєння тощо.

Для наявності в діях організатора незаконного переправлення осіб через кордон закінченого складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 332 КК України, не є обов'язковим факт перетину кордону особою, яка, згідно з планом, мала його перетнути, оскільки відповідальність для організатора настає вже за факт організації, керівництва та сприяння порадами, засобами тощо.

Суд першої інстанції в цьому кримінальному провадженні встановив, що обвинувачений шукав спосіб перетину державного кордону України поза межами пунктів пропуску для себе та свого сина та просив раніше не знайому йому особу допомогти в цьому за грошову винагороду. Обвинувачений, розуміючи, що свідок є службовою особою, яка має повноваження та інформацію щодо охорони державного кордону, надав цій особі неправомірну вигоду за сприяння йому та його синові в незаконному перетині державного кордону. З цих підстав обвинувачення вважало доведеним, що обвинувачений організував незаконне переправлення свого сина, 23 листопада 1998 року народження, через державний кордон України за сприяння свідка.

У змісті вироку зазначено конкретні обставини та спосіб вчинення обвинуваченим кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 332 КК України, а та обставина, що жодну особу, яку він намагався незаконно переправити через державний кордон України, затримано не

було, не впливає на кваліфікацію його дій за цією частиною статті.

З цього випливає, що об'єктивна сторона кримінального правопорушення охоплює не лише безпосереднє незаконне переправлення, а й організацію, керівництво та сприяння таким діям. Організація передбачає розроблення плану, визначення місця та часу, пошук співучасників, надання ресурсів. Тому відсутність фактичного перетину кордону не впливає на наявність закінченого складу кримінального правопорушення для організатора.

Водночас аналіз тексту диспозиції ст. 332 КК України засвідчує, що законотворець використовує формулювання, які не сприймають однаково на практиці й ускладнюють її реалізацію. Згідно з результатами сучасних наукових досліджень, що ґрунтуються на позиції В. В. Федосєєва (Mytrofanov, 2023), тлумачення назви та диспозиції ст. 332 КК України дає змогу дійти висновку, що в ч. 1 ст. 332 КК описано одне кримінальне правопорушення, об'єктивна сторона якого виявляється в таких альтернативних формах: 1) незаконне переправлення осіб через державний кордон України; 2) організація незаконного переправлення осіб через державний кордон України; 3) керівництво незаконним переправленням осіб через державний кордон України; 4) керівництво організацією незаконного переправлення осіб через державний кордон України; 5) сприяння незаконному переправленню осіб через державний кордон України порадами, вказівками, наданням засобів чи усуненням перешкод; 6) сприяння організації незаконного переправлення осіб через державний кордон України порадами, вказівками, наданням засобів чи усуненням перешкод; 7) сприяння керівництву незаконним переправленням осіб через державний кордон України порадами, вказівками, наданням засобів чи усуненням перешкод.

З огляду на це, І. І. Митрофанов (2023) порушує такі семантико-правничі питання: як можна сприяти організації (процесу, а не організатору) і керівництву (процесу, а не керівнику) незаконним переправленням осіб через державний кордон України порадами, вказівками, наданням засобів чи усуненням перешкод; чи можна призначити особі покарання за ст. 332 КК України у зв'язку з наданням порад і вказівок, якими не скористалася особа, яку переправляють, й особи, які переправляють, через державний кордон України. Відповідей на ці запитання немає й досі. Однак саме вони сприяли б розробленню рекомендацій законотворцю стосовно вдосконалення текстових формулювань диспозиції ст. 332 КК України, що в новій редакції Кодексу надало б можливість налагодити «безперебійну» роботу механізму реалізації кримінальної відповідальності за незаконне переправлення осіб через державний кордон України, а отже, забезпечить належний правничий супровід протидії нелегальній міграції засобами кримінального права.

Висновки

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення є центральним елементом його структури, оскільки саме через неї формується реальна суспільна небезпечність діяння та відображається його кримінально-правова специфіка. Вона забезпечує зв'язок між зовнішньою поведінкою особи й охоронюваними правовими благами, конкретизує спосіб, час, місце, засоби та обставини вчинення діяння, а також встановлює причиново-наслідкові зв'язки між діями суб'єкта та суспільно небезпечними наслідками. Аналіз об'єктивної сторони дає змогу не лише класифікувати діяння як кримінально протиправні, а й оцінити їхню тяжкість, соціальну загрозу та визначити адекватний рівень кримінальної репресії, що демонструє її комплексну функцію як «мосту» між фактичним вчинком і юридичною кваліфікацією.

Адже, об'єктивна сторона, як елемент складу кримінального правопорушення є не лише технічним елементом складу злочину, а й фундаментальним інструментом кримінально-правової політики, що забезпечує збалансованість між захистом суспільних відносин і диференціюванням притягненням до відповідальності. Її аналіз дає змогу встановлювати юридичні межі злочинної поведінки, оцінювати ступінь соціальної загрози та прогнозувати наслідки кримінальної репресії, що є критично важливим для розвитку кримінологічної науки та вдосконалення судової практики.

За результатами здійсненого дослідження встановлено, що кримінальна відповідальність за незаконне переправлення осіб через державний кордон України є ілюстративним прикладом того, що об'єктивна сторона цього правопорушення не обмежується фактичними діями з перетину державного кордону. Ключовою стає організаційна та координаційна діяльність, включно з плануванням, добором співучасників, розподілом ролей, забезпеченням ресурсами й усуненням перешкод. Такий підхід надає можливість закріпити кримінальну відповідальність за факт організації чи сприяння злочину, що акцентує на високій суспільній небезпечності активних форм участі в правопорушенні. Законодавець створює багатоманітну диспозицію, яка враховує різноманітність способів учинення діяння, що об'єктивно зумовлює необхідність детального аналізу кожної форми та гнучкого застосування кримінально-правових норм на практиці.

Подяки

Немає.

Фінансування

Дослідження не фінансувалося.

Конфлікт інтересів

Немає.

References

- [1] Arsentiev, D.S. (2022). Individual signs of the objective side of abuse of power or official position. *Law and public administration*, 3, 316-322. DOI: 10.32782/pdu.2022.3.48
- [2] Dzhuzha, O., Vasylevych, V., & Siuravchyk, V. (2025). Problematic aspects of studying the impact of criminal activity among illegal migrants on organised crime. *Law Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 15(1), 9-17. DOI: 10.56215/naia-chasopis/1.2025.09
- [3] Hanba, O., Radchenia, N., & Ivashkova, T. (2025). Prevention of illegal crossing of the state border of Ukraine by persons of conscription age in order to evade conscription during mobilization. *Migration & Law*, 5(3), 37-56. DOI: 10.32752/2786-5185-2025-5-3-37-56
- [4] Havrik, R.O., & Demchyk, N.P. (2022). Genesis of legal regulation of liability for illegal crossing of the state border of Ukraine. *Uzhhorod National University Herald. Series "Law"*, 71, 188-194. DOI: 10.24144/2307-3322.2022.70.46
- [5] Honcharuk, D.A. (2023). The concept of the actus reus of a crime in the light of modern judicial practice. *Law and Society*, 11(4), 65-78.
- [6] Horyn, M.S. (2023). Investigation of illegal smuggling of persons across the state border of Ukraine. *Candidate's thesis*. Kyiv. Retrieved from <https://maup.com.ua/assets/files/dis/gorin/disertaciya-gorin.pdf>
- [7] Kharchenko, I.Ye. (2024). The system of criminal offenses related to crossing the state border of Ukraine in an illegal way and/or with a criminal purpose. *Uzhhorod National University Herald. Series "Law"*, 85(3), 339-345. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.85.3.53
- [8] Kovalov, Yu.V. (2025). Forensic classification of crimes related to illegal smuggling. *Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics*, 1, 89-98. DOI: 10.32353/khrife.1.2025.07
- [9] Lapkin, A.V. (2025). Problems of criminal liability for illegal smuggling of persons across the state border of Ukraine during martial law. *Juridical Scientific Electronic Journal*, 3, 352-357. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-3/83
- [10] Lutsenko, Yu.V. (2023). Performing a special task to prevent or disclose criminal activity of an organized group or criminal organization: specific problems of theory and practice. *Juridical Scientific Electronic Journal*, 7, 364-368. DOI: 10.32782/2524-0374/2023-7/85

- [11] Lutsenko, Yu.V. (2024). National and foreign experience in combating corruption and organized crime: Modern context. *Scientific Notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. Series "Juridical Sciences"*, 35(74), 132-139. DOI: 10.32782/TNU-2707-0581/2024.3/22
- [12] Mytrofanov, I.I. (2023). Counteracting illegal migration by means of criminal law. *Migration & Law*, 3(5-6), 37-51. DOI: 10.32752/2786-5185-2023-3-5-6-37-51
- [13] Palko, V.I. (2025). Legal liability of individuals for illegal crossing of the state border of Ukraine. *Rule of law*, 59, 97-105. DOI: 10.18524/2411-2054.2025.59.340302
- [14] Pavlichenko, Ye.V., & Boboshko, O.M. (2023). The essence of criminal liability and its specific features. *New Ukrainian Law*, 1, 188-193. DOI: 10.51989/nul.2023.1.24
- [15] Riamzina, A.Yu. (2024). Criminological characteristics of illegal smuggling of persons across the state border of Ukraine (Art. 332 of the CC of Ukraine). *Science and Law Enforcement*, 3, 112-121. DOI: 10.36486/np.2024.3(65)
- [16] Terletskyi, Ye.V. (2025). Problems of prosecution for illegal smuggling of persons across the state border of Ukraine. *Subcarpathian Law Herald*, 3, 96-104. DOI: 10.32782/pyuv.v3.2025.19
- [17] Yavorskyi, S.Y. (2024). The actus reus of criminal offenses consisting in forgery of documents. *Uzhhorod National University Herald. Series "Law"*, 2(80), 109-115. DOI: 10.24144/2307-3322.2023.80.2.16
- [18] Yermak, O.V. (2025). Forensic characteristics of criminal offenses: concept, features, and related legal constructions. *Uzhhorod National University Herald. Series "Law"*, 5(86), 53-58. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.86.5.7

Список використаних джерел

- [1] Арсентьев Д. С. Окремі ознаки об'єктивної сторони зловживання владою або службовим становищем. *Право та державне управління*. 2022. № 3. С. 316–322. DOI: 10.32782/pdu.2022.3.48
- [2] Dzhuzha O., Vasylevych V., Siuravchik V. Problematic aspects of studying the impact of criminal activity among illegal migrants on organised crime. *Law Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2025. No. 15 (1). P. 9–17. DOI: 10.56215/naia-chasopis/1.2025.09
- [3] Ганьба О., Радченя Н., Івашкова Т. Запобігання незаконному перетинанню державного кордону України особами призовного віку з метою ухилення від призову на військову службу під час мобілізації. *Migration & Law*. 2025. Т. 5. № 3. С. 37–56. DOI: 10.32752/2786-5185-2025-5-3-37-56
- [4] Гаврік Р. О., Демчик Н. П. Генеза правового регулювання відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2022. Вип. 71. С. 188–194. DOI: 10.24144/2307-3322.2022.70.46
- [5] Гончарук Д. А. Поняття об'єктивної сторони злочину у світлі сучасної судової практики. *Право та суспільство*. 2023. Т. 11. № 4. С. 65–78.
- [6] Горин М. С. Розслідування незаконного переправлення осіб через державний кордон України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2023. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/dis/gorin/disertaciya-gorin.pdf>
- [7] Харченко І. Є. Система кримінальних правопорушень, що пов'язані з перетинанням державного кордону України незаконним способом та/або зі злочинною метою. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 85. Т. 3. С. 339–345. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.85.3.53
- [8] Ковальов Ю. В. Криміналістична класифікація злочинів, пов'язаних із незаконним переправленням. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2025. № 1. С. 89–98. DOI: 10.32353/khrife.1.2025.07
- [9] Лапкін А. В. Проблеми кримінальної відповідальності за незаконне переправлення осіб через державний кордон України під час воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №3. С. 352–357. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-3/83
- [10] Луценко Ю. В., Макаренко Н. К. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, що вчиняють шахрайські та корупційні правопорушення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 7. С. 364–368. DOI: 10.32782/2524-0374/2023-7/85
- [11] Луценко Ю. В. Національний та зарубіжний досвід боротьби з корупцією та організованою злочинністю: сучасний контекст. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2024. Т. 35 (74). № 3. С. 132–139. DOI: 10.32782/TNU-2707-0581/2024.3/22
- [12] Митрофанов І. І. Протидія незаконній міграції засобами кримінального права. *Migration & Law*. 2023. Т. 3. № 5–6. С. 37–51. DOI: 10.32752/2786-5185-2023-3-5-6-37-51
- [13] Палько В. І. Юридична відповідальність фізичних осіб за незаконне перетинання державного кордону України. *Правова держава*. 2025. № 59. С. 97–105. DOI: 10.18524/2411-2054.2025.59.340302
- [14] Павліченко Є. В., Бобошко О. М. Сутність кримінальної відповідальності та її специфічні ознаки. *New Ukrainian Law*. 2023. № 1. С. 188–193. DOI: 10.51989/nul.2023.1.24

- [15] Рямзіна А. Ю. Кримінологічна характеристика незаконного переправлення осіб через державний кордон України (ст. 332 КК України). *Наука і правоохорона*. 2024. № 3 (65). С. 112–121. DOI: 10.36486/np.2024.3(65)
- [16] Терлецький Є. В. Проблеми притягнення до кримінальної відповідальності за незаконне переправлення осіб через державний кордон України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2025. № 3. С. 96–104. DOI: 10.32782/pyuv.v3.2025.19
- [17] Яворський С. Й. Об'єктивна сторона складу кримінальних правопорушень, що полягають у підробленні документів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2024. Т. 2. № 80. С. 109–115. DOI: 10.24144/2307-3322.2023.80.2.16
- [18] Єрмак О. В. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень: поняття, ознаки та суміжні правові конструкції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Т. 5. № 86. С. 53–58. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.86.5.7

SHEKHTER Serhii

Postgraduate Student of the Department of Criminal Law of the National Academy of Internal Affairs

03035, 1 Solomianska Sq., Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-1266-7232>

Problematic Issues of the Objective Element of the Offence of Illegal Transfer of Persons Across the State Border of Ukraine

Abstract. In the course of Ukraine's development as a rule-of-law and democratic state, as well as in the context of intensified European integration processes, issues of effective criminal law counteraction to cross-border crime, in particular the illegal transportation of persons across the State Border of Ukraine, have acquired particular relevance. This study is devoted to a comprehensive analysis of the objective element of the criminal offense provided for in Article 332 of the Criminal Code of Ukraine, taking into account current challenges and trends in law enforcement practice. The article elucidates the content of the socially dangerous act as a mandatory feature of the objective element and identifies the multiplicity of its forms of manifestation, encompassing the direct illegal transportation of persons across the State Border of Ukraine, the organization of such transportation, the management of the relevant actions, as well as facilitation thereof by providing advice, instructions, means, or by removing obstacles. Particular attention is paid to the characterization of the optional features of the objective element, including the method, place, time, and circumstances of the commission of the criminal offense, as well as the establishment of a causal link between the act and its consequences. On the basis of an analysis of judicial practice and doctrinal approaches, it is substantiated that the corpus delicti of this criminal offense has a truncated (formal) structure, and that criminal liability of an organizer or manager may arise irrespective of the actual crossing of the State Border by the persons in respect of whom organizational or facilitating actions were carried out. It is established that the legislative construction of the provision imposes heightened requirements for proving the substance of organizational activity and the limits of criminally punishable facilitation. Typical law enforcement issues have been identified, related to the interpretation of the forms of facilitation, the distinction between organization and management, as well as the determination of the moment of completion of the criminal offense and the scope of liability of individual accomplices. This necessitates clarification of the structural features of the objective element and the development of unified approaches to their application in order to ensure legal certainty and the consistency of judicial practice. The results obtained may be used in further academic research and law-making activities aimed at improving legislative drafting techniques and enhancing the effectiveness of criminal law measures against illegal migration.

Keywords: objective element; act; organization; facilitation; management; aiding and abetting; transfer of persons; State Border of Ukraine.